

ESPAI D'OPINIONS**Nº51**
Juny 2011**Pere Albertí Huguet****Economista**

PENSAR EN NOVES ALTERNATIVES ECONÒMIQUES

Als anys noranta del segle passat, se concretà la política econòmica que els països desenvolupats venien aplicant i es formalitzà en un gran consens anomenat de Washington, extensiu als països emergents. Així de forma unificada es donava una passa més cap a una economia globalitzada.

Aquest gran pacte de política econòmica, definia que, per aconseguir creixements continuats, tant la inflació com el dèficit públic havien de ser negatius. Per això es feia necessari crear un clima favorable a la inversió i a l'estalvi. Tots els mercats havien de funcionar en règim de competència i sense interferències estatals de cap tipus. Es marcà, de manera taxativa, el comportament dels governs que haurien d'abandonar qualsevol intervenció i donar pas a la iniciativa privada. I si fos necessari intervenir, que es fes de manera amigable amb el mercat. La recomanació final, consistia en què totes aquestes actuacions fossin fetes de manera conjunta i alhora.¹ Aquesta manera de fer economia, consolidava el que denominam economia neoliberal de mercat.

L'evolució que en aquests anys ha tingut la Unió Europea ha acabat de configurar un "mapa econòmic" del que ha derivat una realitat, des del nostre punt de vista, molt preocupant. Els estats han anat perdent sobirania econòmica i també política. Les privatitzacions continuades i el no poder aplicar les polítiques monetàries, tant en el tipus de canvi com en els tipus d'interès, així com també en la gestió dels dèficits pressupostaris, han reduït sensiblement el marge d'actuació dels governs de cada país.

La confluència de les crisis econòmiques, sempre recurrents, amb aquesta nova situació, ha donat com a resultat una transferència de part de sobirania de l'estat als mercats financers que, moguts pels seus interessos particulars, han esdevingut "reguladors" dels governs. Així, observam que el benestar general queda condicionat als guanys econòmics d'alguns particulars.

¹ La cultura de l'estabilitat i el consens de Washington. M.Guitián i cinc més. Col.lecció Estudis Informes nº 15.La Caixa. 1999.

Un sector dels ciutadans, pensem que s'han de buscar nous camins, i que hi ha alternatives per corregir la situació actual, però la realitat de la moneda única europea fa, si més no, molt més complexa la presa de decisions. Els paradigmes econòmics actuals, que són el conjunt de creences, valors i tècniques vigents, necessiten esser modificats per afrontar les noves realitats. Però no sembla que els representants polítics duguin a terme el procés dels canvis suggerits pels ciutadans.

D'altra banda, en un context com l'actual, es fa molt difícil aplicar determinades polítiques, com per exemple el tractament del dèficit públic. Aquesta magnitud té dues vessants: la imprescindible contenció –reducció per part de les administracions públiques i la que pertoca a la liquidació– renovació per part de les entitats financeres i dels proveïdors privats.

En l'actual conjuntura, no es pot fer servir el dèficit públic per activar l'economia i, a més, com que l'estat ha perdut la seva influència per intervenir en els mercats, tampoc disposa, si ho intentàs fer, de l'estructura necessària que ha liquidat amb les privatitzacions. Ha anat renunciant a les eines que li permetien arbitrar mesures extraordinàries en temps de crisi.

Quan s'han d'aplicar polítiques “difícils”, per la pressió que implica per als ciutadans i per a l'economia productiva, s'hauran de tenir en compte diversos factors. Amb l'objectiu de evitar la pèrdua de confiança, seria desitjable que, buscant l'efecte general d'inclusió i sense dubte l'equitat, les mesures fossin: 1) generals: que afectin a tothom, persones individuals, empresaris, institucions, etc. sense exclusions. 2) de caràcter temporal, “stop and go” i, amb data de caducitat., amb retorn posterior a la normalitat i 3) proporcionades en relació al nivell personal de riquesa i/o possibilitats econòmiques.

En relació als intermediaris financers, l'opinió pública, és a dir, la ciutadania, no entén els ajuts financers per part dels governs per ajudar a institucions com a conseqüència, bàsicament, del comportament especulatiu en el mercat immobiliari. Si es defensa la llibertat de mercat, sense intervencions, no té massa coherència, socialitzar les pèrdues, mentre que els guanys són privats.

La moratòria en els pagaments del deute dels països desenvolupats no és una mesura que, en moments com els actuals, no es pugui plantejar. De fet, tal qüestió ha de anar lligada amb un procés rigorós de la contenció de la despesa i dels dèficits públics. Els països que disposen d'un sistema productiu estructurat, són capaços, per ells mateixos, de produir els necessaris ingressos públics. És una qüestió de temps sortir de la crisi i tornar a créixer.

Sobre els creixements, no podem deixar de denunciar l'absència de contenció en aquest paràmetre, bàsic i d'una influència cabdal. Potser comença a ser el moment de reflexionar, des de una altra perspectiva, el creixement de les economies.